

Winda Energy Oy

Viite: Lausuntopyyntö 23.4.2024 YVA-menettelyn tarpeellisuudesta

Lausunto Winda Energy Oy:n Rautalammin Pukkiharjun aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarpeesta

Winda Energy Oy on 23.4.2024 pyytänyt Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) lausuntoa siitä, sovelletaanko suunnitteilla olevaan Rautalammin Pukkiharjun aurinkovoimalahankkeeseen ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeen kuvaus

Suunnitellun hankealueen koko on noin 83 ha, josta paneelisijoittelualueen pinta-ala on noin 80 ha. Voimalan suunniteltu piikkiteho on noin 66,3 MWp ja odotettu keskimääräinen sähköntuotanto noin 66,0 GWh vuodessa. Hankkeen sähkönsiirto aiotaan toteuttaa eteläisen hankealueen osan läpi kulkevaan Savon Voima Verkko Oy:n 11 kV voimajohtoon maakaapelilla. Aurinkopaneeli- ja telinemallit sekä niiden lukumäärät ja mittasuhteet tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Hankealueen ja sen lähiympäristön nykytilan kuvaus

Hankealue sijoittuu kahdeksalle kiinteistölle noin 5 km Rautalammin keskustassa luoteeseen. Hankealue koostuu kolmesta osasta, joista kaikki sijoittuvat pellolle. Hankealue on kokonaisuudessaan viljelymaata ja siihen liittyviä tukialueita, kuten peltoteitä ja oja. Hankealueen lähiympäristö on maatalousvaltaista aluetta.

Hankealueelta ei ole havaintoja uhanalaisista tai suojelluista lajeista. Hankealueella aiotaan maastokauden 2024 aikana toteuttaa kasvillisuus-, linnusto- ja viitasammakkoselvitykset.

Hankealueen välittömään läheisyyteen (alle 100 m) sijoittuu kuusi asuinrakennusta. Hanketoimijan mukaan asuinrakennusten läheisyys on huomioitu paneelien sijoittelussa.

Hankealueen eteläosan länsikärki sijoittuu noin 0,2 ha:n alalta Korpijärven pohjavesialueeseen. Pohjavesialueelle ei sijoiteta paneeleja. Alueella

24.5.2024

aiotaan toteuttaa maaperätutkimukset ennen rakentamistoimenpiteiden aloittamista.

Alue ei sijoitu valtakunnallisesti taikka maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön arvioidaan tarkemmin suunnittelutarveratkaisussa. Hankealueella on yksi kiinteä muinaisjäänös: Murron kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäänöstä koskien on pyydetty lausunto Kuopion kulttuurihistorialliselta museolta (alueellinen vastuumuseo). Kuopion kulttuurihistoriallinen museo toteaa 2.5.2024 antamassaan lausunnossa (asianro 3361/11.04.00/2024), että Murron kivikautista asuinpaikkaa lähellä sijaitsevalla aurinkovoimala-alueen osalla on tehtävä koekaivaus, jolla selvitetään asuinpaikan todellista laajuutta ja säilyneisyyttä, ja että samalla on inventoitava Kaipaispuron molemmilla puolilla olevat peltoalueet ja selvitettävä onko näillä alueilla muinaisjäänöksiä.

Pohjois-Savon maakuntakaavassa hankealueeseen kohdistuu merkintä Rastunsuosta energianottoalueena. Turvetuotanto alueella on lopetettu ja alue on nykyisellään viljelykäytössä. Alueella on myös maakuntakaavan merkintä "maakunnallisen virkistys- ja matkailuvyöhyke".

Hankkeen ympäristövaikutukset ja niiden lieventämiskeinot

Jätteitä muodostuu lähinnä rakennusaikana. Jätteistä aiheutuvia haittoja voidaan ehkäistä asianmukaisella käsittelyllä, oikein tehdyillä jätteensiirtoasiakirjoilla ja huolellisella jälkitarkastuksella.

Aurinkovoimalan toiminnasta ei arvioida aiheutuvan vaaraa ihmisten terveydelle taikka merkittävää suuronnettomuuden vaaraa. Hankkeen palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvistä seikoista pyydetään lausuntoa Pelastuslaitokselta suunnittelutarveratkaisuhakemuksen yhteydessä.

Hankkeen suurimmat ilmastopäästöt aiheutuva rakennuksen aikaisesta liikenteestä ja voimalan komponenttien tuotannosta ja kuljetuksista. Pellolle perustettavan aurinkovoimalan ilmastovaikutus on pienempi kuin metsään perustettavan.

Hankkeesta vastaavan tiedossa ei ole muita aurinkovoimahankkeita lähialueilla. Aurinkovoimalan vaikutusalue ei ulotu juurikaan itse voimala-alueen ulkopuolelle, joten mahdollisten lähialueiden hankkeiden yhteisvaikutukset jäävät vähäisiksi.

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta maakuntakaavoitukseen.

Hankealueen maapohja jätetään peittämättä (pl. tiestö ja kantamaton maapohja), minkä johdosta elinympäristö soveltuu avoimen ympäristön eliöstölle. Hankealueen kasvillisuutta tullaan hoitamaan niittämällä, mikä edistää niityn kaltaisen elinympäristön muodostumista. Eläinten liikkumiselle aiheutuvaa haittaa pienennetään piennisäkkäitä läpäisevillä aidoilla tai aukoilla.

24.5.2024

Maankäytön muutoksen seurauksena alueen lannoitus- ja maanmuokkaustarve poistuu, minkä arvioidaan vähentävän vesistökuormitusta. Rakentamisesta ja maaperän muokkauksesta aiheutuvia vesistövaikutuksia pyritään minimoimaan huolellisella suunnittelulla sekä perustusmenetelmän valinnalla.

ELY-keskuksen arvio YVA-menettelyn soveltamistarpeesta

YVA-menettelyä sovelletaan aina YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisiin hankkeisiin (YVA-laki 3 § 1 momentti). Aurinkoenergiահankkeita ei ole hankeluettelossa eritelty omaksi hanketyypikseen. Aurinkoenergiահankkeissa YVA-menettely voi kuitenkin tulla sovellettavaksi hankeluettelon kohtien 2f ja 8b perusteella. Hankeluettelon kohdan 2f mukaan YVA-menettelyä sovelletaan aina hankkeisiin, joissa on kyse yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonnon pysyväisluonteinen muuttaminen toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla. YVA-menettelyä sovelletaan lisäksi 8b kohdan mukaan aina vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

Nyt suunnitteilla olevat aurinkovoimalat sijoittuvat kolmelle viljelykäytössä olevalle peltoalueelle, joiden kokonaispinta-ala ylittää 2f kohdan pinta-alakriteeriä. Kyse ei ole myöskään 8b kohdan mukaisesta sähkönsiirrosta.

Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja eikä hanke ei ole ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Valmisteilla olevassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen ehdotusvaiheen kaavakartalla hankealueen läheisyyteen, Rautalammin pohjoisrannalle sijoittuu uusi suojelualuumerkintä "Rautalammin ja Lonkarin suot", mikä tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen tietojen mukaan hankealueella ei ole luonnonsuojeluvarauksia, arvokkaita perinnebiotooppeja, arvokkaita maisema-alueita tai tiedossa olevia uhanalaisten lajien esiintymiä. Jatkosuunnittelun kannalta hankesuunnitelmassa esitettyjen luontoselvitysten osalta on kiinnitettävä huomiota niiden oikea-aikaisuuteen.

Hankealueelle sijoittuu yksi kiinteä muinaisjäänös ja osa hankealueesta sijoittuu pohjavesialueelle. Hankkeen vaikutuksia näihin kohteisiin voidaan rajata, mikäli kyseiset kohteet jätetään hankesuunnitelmassa esitetyn alustavan paneelisijoittelun mukaisesti paneelialueiden ulkopuolelle. Jatkosuunnittelussa on hankealueella sijaitsevan kiinteän muinaisjäänöksen osalta otettava huomioon muinaisjäänöskohteen todellinen laajuus.

Hankealueella on mustaliuske-esiintymiä, jotka voivat aiheuttaa happamoitumisriskin vesistöissä. Mustaliuske-esiintymät on otettava

24.5.2024

huomioon, kun alueella tehdään maanmuokkausta, uudisojituksia tai muita kaivuutöitä.

Hankkeesta voi aiheutua vesistövaikutuksia läheisiin vesistöihin erityisesti rakentamisvaiheessa. Hankkeen edetessä vesilain mukainen luvan tarve on arvioitava erikseen. Luvan tarpeen arvioimiseksi ELY-keskukselle on toimitettava yksityiskohtainen vesienhallintasuunnitelma tai ojitussuunnitelma, josta käyvät ilmi kaivettavat tai kunnostettavat ojat, vesien virtaussuunnat ja vesien johtaminen alapuolisiin vesistöihin ja jossa arvioidaan hankkeen vesistövaikutukset.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, ettei hankkeeseen liittyen ole sen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne huomioon ottaen tarpeen käynnistää YVA-lain mukaista yksittäistapausharkintaa taikka soveltaa YVA-menettelyä. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hanke olisi rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon mukaisiin hankkeisiin. Hankkeen vaikutukset voidaan riittävällä tavalla selvittää ja ottaa huomioon suunnittelutarveratkaisun yhteydessä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Oona Norvapalo ja ratkaissut yksikön päällikkö Jorma Lappalainen.

Tiedoksi

Rautalammin kunta
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Pohjois-Savon liitto

Tämä asiakirja POSELY/1297/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POSELY/1297/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Norvapalo Oona 24.05.2024 11:55

Ratkaisija Lappalainen Jorma 24.05.2024 11:48

Kuopion kaupunki
Kulttuurihistoriallinen museo
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo

02.05.2024

Asianro 3361/11.04.00/2024

Winda Energy Oy

Lausuntopyyntö 17.4.2024

Rautalampi, lausunto Pukkiharjun aurinkovoimala-alueesta

Winda Energy Oy on pyytänyt Pohjois-Savon alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Rautalammin Pukkiharjun alueelle suunnitteilla olevasta aurinkovoimala-alueesta. Vastuumuseolle on lähetetty voimala-alueiden sijainnit paikkatietona sekä asemapiirros, josta käy ilmi alustava paneelisijoittelu, suunniteltu tieverkosto sekä muuntamoiden, sähköaseman ja maakaapeleiden sijoittelu. Erillisiä aurinkovoimala-alueita on kolme ja ne on sijoitettu tällä hetkellä peltoina oleville alueille.

Yhdelle aurinkovoimala-alueista sijoittuu muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös *Murto* (tunnus 686010016), joka on kivikautinen asuinpaikka. Paikalta on löydetty kiviesineitä sekä kvartsi-iskoksia. Kohteelle on tehty alustava aluerajaus, joka perustuu esinelöytöihin sekä tarkastushavaintoihin. Asuinpaikka sijoittuu ilmeisesti pääosin 100 metrin korkeuskäyrällä sijaitsevalle muinaisrantaterassille. Vuonna 2005 tehdyssä inventoinnissa pidettiin mahdollisena asuinpaikan jatkumista kaakkoon, metsänä olevalle alueelle. Muinaisjäänöstä ei ole merkitty museolle toimitettuun asemapiirroksen. Jotta muinaisjäänös tulee huomioiduksi suunnittelun eri vaiheissa, on se merkittävä suunnittelukartoille. Muinaisjäänösrekisterin paikkatietoaineisto on saatavissa Museoviraston sivuilta <https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympaeriston-paikkatietoaineistot>

Aurinkovoimala-alueen asemapiirroksen mukaan alueelle, johon muinaisjäänös sijoittuu, ei sijoiteta aurinkopaneeleita. Aurinkovoimala-alueen ympärille rakennettava aita sijoittuu kuitenkin osin muinaisjäänösalueelle. Saman aurinkovoimala-alueen koillisosaan, Kaipaispuron länsi- ja itäpuolella on peltoaluetta, jotka sijoittuvat 100 metrin korkeuskäyrälle ja siten ovat myös potentiaalista aluetta esihistorialliselle asutukselle.

Alueellinen vastuumuseo toteaa, että aurinkovoimala-alueen sillä osalla, joka sijoittuu lähelle *Murron* kivikautista asuinpaikkaa, on tehtävä koekaivaus, jonka tarkoituksena on selvittää asuinpaikan todellista laajuutta ja säilyneisyyttä. Koekaivauksella selvitetään sijoittuuko aurinkovoimala-aluetta

Kuopion kaupunki
Kulttuurihistoriallinen museo
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo

02.05.2024

Asianro 3361/11.04.00/2024

ympäröivä aita tai osa aurinkopaneeleista kiinteän muinaisjäännöksen alueelle. Koekaivauksen yhteydessä tulee myös selvittää jatkuuko asuinpaikka kaakkoon, ja onko pellon ja metsän rajalle pystytettävällä aidalla vaikutusta muinaisjäännökseen. Peltoalueella koekaivauksen apuna voidaan käyttää kaivinkonetta. Pellon ja metsän rajalla kevyemmät menetelmät ovat riittäviä. Samassa yhteydessä tulee myös inventoida Kaipaispuron molemmilla puolilla olevat peltoalueet ja selvittää onko alueella muinaisjäännöksiä. Mikäli tällaisia havaitaan, on kohteille määritettävä alustava aluerajaus esimerkiksi koekuopittamalla. Koekaivausten ja inventoinnin ajankohtaa suunniteltaessa tulee huomioida se, että inventointi ja pintapoinninta on tuloksellisinta ennen kylvöjä peltojen ollessa kynnettyjä. Koekaivausten ja inventoinnin tulosten perusteella alueellinen vastuumuseo arvioi mahdollisten jatkotutkimusten tarpeen.

Arkeologisten tutkimusten tilaamisesta ja kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja (Muinaismuistolaki 295/1963, 15§). Tietoa arkeologisten kenttätöiden tilaamisesta sekä lista arkeologisia kenttäpalveluita tarjoavista toimijoista löytyy Museoviraston verkkosivuilta osoitteessa <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>. Alueellisen vastuumuseon lausunto tulee liittää tarjouspyyntöön. Tarjouspyyntöön tulee myös liittää aurinkovoimala-alueiden asemapiirros, josta käy ilmi paneelien sijoittelu, suunnitellut tiet, muuntamot, maakaapelilinjat sekä aita. Myös muinaisjäännöksen nykyinen aluerajaus tulee merkitä asemapiirrokseen.

Koekaivauksia varten tulee hakea Museovirastolta tutkimuslupa, joka on maksullinen ja jonka saamiseen on varattava riittävästi aikaa; tutkimuslupa-asiat käsitellään pääsääntöisesti 30 vuorokauden kuluessa. Koekaivauksen ja inventoinnin toteuttamisessa ja raportoinnissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita.

Tutkimusten ajankohdasta tulee ilmoittaa alueelliseen vastuumuseoon. Tutkimusraportti tulee lähettää sekä alueelliseen vastuumuseoon että Museovirastoon. Tutkimusten paikkatietoaineisto (ehdotetut uudet aluerajaukset, mahdolliset uudet kohteet ja niiden alustava aluerajaus) tulee lähettää alueelliseen vastuumuseoon shp-tiedostoina, ETRS-TM35FIN koordinaattijärjestelmässä.

Lisätietoja antaa intendentti Piritta Häkälä (piritta.hakala@kuopio.fi, puh. 044 718 2666).

Helka Väisänen

Piritta Häkälä

Kuopion kaupunki
Kulttuurihistoriallinen museo
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo

02.05.2024

Asianro 3361/11.04.00/2024

museonjohtaja

intendentti

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Winda Energy Oy
Museovirasto
Pohjois-Savon ELY-keskus